

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2018

OECD Indicators

Summary in Hungarian

Olvassa el a teljes könyvet az alábbi témában: 10.1787/eag-2018-en

Oktatási körkép 2018

OECD-mutatók

Összefoglalás magyarul

A társadalmi-gazdasági státusznak az oktatás méltányosságára gyakorolt hatása folyamatosan változik

Annak ellenére, hogy az általános iskolázottsági szint az elmúlt évtizedben sokat javult, az alacsony képzettségű szülők gyermekei – ez gyakorlatilag egyet jelent az alacsony társadalmi-gazdasági státusszal – kisebb valószínűséggel vesznek részt kisgyermekkorú oktatási programokban, tesznek szert középfokú végzettségre és lépnek az oktatás magasabb szintjeire, mint azok, akiknek legalább az egyik szülője felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Jóllehet a középfokú végzettséggel nem rendelkező szülők 25–64 éves gyermekeinek a kétharmadánál arra lehet számítani, hogy szüleiknél magasabb iskolázottságot érnek el, a többségüknél ez középfokú szakképzést jelent. Hasonló a helyzet felsőfokú szinten: az elérhető adatokkal rendelkező OECD-országokban a felsőfokú végzettséggel nem rendelkező szülők 18–24 éves gyermekei az alapszakos, hosszú képzési idejű, első diplomához vezető vagy azzal egyenértékű felsőoktatási programokban résztvevőknek csak a 47%-át képviselik, pedig teljes népességben az adott népességnek a 65%-át teszik ki. Ezek az egyenlőtlenségek a munkaerőpiacon is érvényesülnek: a csak középfokú végzettséggel rendelkezők kisebb valószínűséggel találnak munkát és 65%-kal kevesebbet keresnek, mint felsőfokú végzettségű társaik.

A nemek közötti szakadék az oktatásban a lányoknak, a munkaerőpiacon azonban a férfiaknak kedvez

Az elérhető adatokkal rendelkező OECD-országokban a fiúk a középfokú oktatásban osztályt ismétlők átlagosan 60%-át teszik ki, és kisebb valószínűséggel teljesítik ezt az oktatási szintet, mint a lányok. Ennek eredményeképpen ezt a szintet több lány végzi el, mint fiú. A férfiak aránya a felsőfokú oktatásban is elmarad a nőkéétől: 2017-ben az OECD-országokban a 25–34 éves férfiak átlagosan 38%-a szerzett felsőfokú végzettséget az ugyanilyen korú nők 50%-os arányával szemben, és ez a szakadék az elmúlt 10 évben nőtt.

A jobb iskolázottság ellenére a nőknek rosszabbak a foglalkoztatási eredményei. Az OECD-országokban a felsőfokú végzettségű fiatal nők 80%-ának van munkája, szemben az ugyanilyen végzettségű fiatal férfiak 89%-os arányával, és ez az egyenlőtlenség alacsonyabb iskolázottság esetén nagyobb. Az OECD-országok átlagában a felsőfokú végzettségű nők 26%-kal kevesebbet is keresnek a felsőfokú végzettségű férfiaknál. Ez a fizetésekben jelentkező egyenlőtlenség tükrözi a nemek közötti szakadékot a jobban és rosszabbul fizetett felsőfokú oktatási területeken, de mindez a nők hosszabb inaktív vagy munkanélküli időszakainak is lehet az eredménye, amelyek késleltethetik a fizetésemeléseket.

A külföldi születésű és bevándorló háttérű felnőttek kisebb valószínűséggel vesznek részt az oktatásban és boldogulnak a munkaerőpiacon

Az első és második generációs bevándorlók az elérhető adatokkal rendelkező országokban alulreprezentáltak az alapszakos és a hosszú képzési idejű, első diplomához vezető felsőoktatási programokat megkezdők és elvégzők között. A külföldön született és a fogadó országba 26 évesen vagy annál idősebb korban érkező felnőttek jellemzően ritkábban vesznek részt az iskolarendszeri és iskolarendszeren kívüli oktatásban, mint azok, akik 25 éves koruk előtt érkeztek, mert kevésbé ismerik a fogadó ország oktatási rendszerét és nyelvét.

A legtöbb OECD-országban a felsőfokú végzettséggel rendelkező külföldi születésű felnőttek foglalkoztatási rátája elmarad helyben született társaikétól, ugyanakkor gyakran ennek az ellenkezője figyelhető meg az alacsonyabb iskolázottságúak között. Ezek az ellentétes tendenciák hűen tükrözik, mekkora nehézséget jelent a felsőfokú végzettségű, külföldi születésű felnőtteknek végzettségük és tapasztalatuk fogadó országbeli elismertetése, valamint azt, hogy a munkáltatók számára mennyire vonzó az alacsonyabb iskolázottságú, külföldi születésű felnőttek szerényebb bérigénye. A külföldi születésű felnőttek ezenkívül nagyobb valószínűséggel nem vesznek részt sem a foglalkoztatásban, sem az oktatásban, sem a szakképzésben (NEET). A külföldi születésű 15–29 éveseknek mintegy 18%-a a NEET csoport tagja, szemben a helyben született fiatal felnőttek 13%-ával.

A közkiadások növekedése ellenére a felsőfokú és az általános iskola előtti oktatásra szánt teljes összegnek egy jelentős hányada magánbefizetésekből származik

2010 és 2015 között az egy tanulóra jutó ráfordítás 5%-kal nőtt az alap-, a közép- és a nem felsőfokú posztsekunder szinten, és 11%-kal a felsőoktatás szintjén. Az oktatási intézmények továbbra is túlnyomórészt állami finanszírozásúak. 2015-ben az alap-, közép- és nem felsőfokú posztsekunder képzésre fordított összeg 90%-a és a felsőfokú képzésre fordított összeg 66%-a kormányzati költségvetésekből származott. Mivel a felsőfokú oktatást nagyobb részben a háztartások finanszírozzák, az egyes országok pénzügyi mechanizmusokat hoztak létre a családok támogatására. A legmagasabb tandíjakat kiszabó országokban tanuló diákok legalább 75%-a vesz igénybe ilyen kölcsönöket vagy támogatásokat.

Mivel egyre több 3–5 éves vesz részt kisgyermekkorban az iskola-előkészítő intézményekre fordított közkiadások is nőnek és 2015-ben a teljes finanszírozás 83%-át tették ki. Az elmúlt évtizedben ez a részesedés 4 százalékponttal nőtt az elérhető adatokkal rendelkező országokban. Az OECD-országok átlagában ugyanakkor az iskola-előkészítő intézményekbe beíratott gyermekek közül minden harmadik magánfinanszírozású intézménybe jár – ez pedig nagyobb arány, mint ami bármely más, nem felsőfokú oktatási szinten megfigyelhető.

A tanári szakmára továbbra is jelentős nemi egyenlőtlenség jellemző

Szinte minden iskola-előkészítő tanár nő, két felsőfokú oktató közül azonban kevesebb mint egy nő. Az elmúlt évtizedben ez a nemek közötti szakadék az alap- és középfokú szinten nőtt, a felsőfokú szinten pedig csökkent. A férfi tanárokat különösen nehéz ebbe a szakmába csábítani: jóllehet a nő tanárok átlagos tényleges fizetése megegyezik az egyéb teljes munkaidős, felsőfokú végzettségű nő átlagos fizetésével vagy meghaladja azt, az alap- és középfokon oktató férfi tanárok az egyéb teljes munkaidős, felsőfokú végzettségű férfiak átlagos keresetének csak 77–88%-át viszik haza.

Ugyanakkor 2005 és 2017 között az OECD-országok és az elérhető adatokkal rendelkező gazdaságok átlagában az alap- és középfokon oktató, 15 év tapasztalattal és saját országukra legjellemzőbb képesítéssel rendelkező tanárok törvényben meghatározott fizetése 5–8%-kal nőtt, és elérte a gazdasági válság előtti szintet. A tanárokat jelentős ösztönzők készítetik arra, hogy iskolavezetőkké váljanak: az

iskolavezetők tényleges fizetése legalább 35%-kal magasabb, mint a tanároké és legalább 20%-kal magasabb, mint más felsőfokú végzettséggel rendelkező dolgozók átlagos keresete.

Egyéb megállapítások

Az oktatásban való részvétel regionális egyenlőtlenségei az oktatási szint emelkedésével nőnek. A szubnemzeti régiók közötti legnagyobb eltérések ugyanakkor a kisgyermekkorai oktatási intézményekbe való beíratásban és a három év alatti gyermekek gondozásában figyelhetők meg.

Az OECD-országok és az elérhető adatokkal rendelkező gazdaságok felében az iskolavezetők és a hátrányos helyzetű vagy távoli területeken dolgozó tanárok kiegészítő juttatásokban részesülnek.

Az oktatás megszervezésével kapcsolatos döntéseket a legtöbb országban iskolai szinten hozzák meg, a tervezéssel és struktúrákkal, a személyzeti menedzsmenttel és az erőforrásokkal kapcsolatos döntések azonban inkább magasabb hatósági szinteken születnek meg.

© OECD

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Olvassa el a teljes angol nyelvű verziót az OECD online könyvtárában, az OECD iLibrary-n!

© OECD (2018), *Education at a Glance 2018: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2018-en